

Dr hab. inż. Piotr NIEŚŁONY
Katedra Technologii Maszyn i Materiałoznawstwa
Wydział Mechaniczny
Politechnika Opolska

Opole, 28.12.2021r.

Recenzja

---

osiągnięcia naukowego pod tytułem

„Technologia iskrowo-plazmowego wytwarzania kompozytów z węglików spiekanych typu WC-Co oraz badania ich właściwości technologicznych i eksploatacyjnych” oraz istotnej działalności naukowej Pana dra inż. Piotra SIWAKA w postępowaniu habilitacyjnym prowadzonym przez Radę Dyscypliny Inżynieria Mechaniczna Politechniki Poznańskiej

Recenzję opracowano na podstawie pisma Przewodniczącego Rady Dyscypliny Inżynieria Mechaniczna Politechniki Poznańskiej, dra hab. inż. Olafa Ciszaka, prof. PP z dnia 09.11.2021r, w związku z prowadzonym przez Radę postępowaniem habilitacyjnym w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych w dyscyplinie Inżynieria Mechaniczna.

Podstawą do opracowania recenzji jest wniosek o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego zawierający:

- Wniosek przewodni
- Dane wnioskodawcy
- Kopię dokumentu stwierdzającego posiadanie stopnia doktora
- Autoreferat
- Wykaz osiągnięć naukowych
- Oświadczenia współautorów
- Potwierdzenie dobycia staży naukowych
- Analizę naukometryczną
- Kopie publikacji stanowiących osiągnięcie naukowe
- Wniosek wraz z załącznikami zapisany na elektronicznym nośniku danych.

1. Sylwetka Habilitanta.

Dr inż. Piotr SIWAK jest pracownikiem instytutu Technologii Mechanicznej Wydziału Inżynierii Mechanicznej Politechniki Poznańskiej zatrudnionym na stanowisku adiunkta od 2019 roku. Habilitant w Politechnice Poznańskiej rozpoczął pracę w 2010 roku na stanowisku asystenta. Od 2007 roku prowadzi również, jako właściciel, własną działalność gospodarczą w firmie zajmującej się obróbką mechaniczną i szeroko pojętymi pracami ślusarskimi.

Dr inż. Piotr SIWAK jest absolwentem Politechniki Poznańskiej, Wydziału Budowy Maszyn i Zarządzania, gdzie uzyskał stopień magistra na kierunku Mechanika i Budowa Maszyn. Stopień doktora nauk technicznych uzyskał w 2012 roku przed Radą Wydziału Budowy Maszyn i Zarządzania Politechniki Poznańskiej za rozprawę pt. „*Badania właściwości technologicznych i eksploatacyjnych ostrzy skrawających z nanowęglików spiekanych wytworzonych przy użyciu plazmy impulsowej*”.

2. Charakterystyka problematyki badawczej i ocena osiągnięcia naukowego.

Problematyka naukowa i badawcza realizowana przez dra inż. Piotra SIWAKA dotyczy zastosowania technologii spiekania iskrowo-plazmowego (ang. *Spark Plasma Sintering - SPS*) do wytwarzania materiałów kompozytowych, głównie na bazie WC-Co, o ulepszonych właściwościach mechanicznych. Zagadnienia te są szczególnie istotne z punktu widzenia stale rosnących wymagań przemysłu maszynowego odnośnie cech pożądanych przy wytwarzaniu nowoczesnych materiałów konstrukcyjnych oraz narzędziowych, głównie w obszarze zwiększonej odporności na oddziaływanie wysokiej temperatury, czy zużycia tribologicznego. Habilitant ze swojego dorobku wyodrębnił cykl 7 publikacji naukowych, jako osiągnięcie przedstawione do oceny, których tematykę przewodnią zdefiniował jako: „*Technologia iskrowo-plazmowego wytwarzania kompozytów z węglików spiekanych typu WC-Co oraz badania ich właściwości technologicznych i eksploatacyjnych*”.

Prowadzone przez Habilitanta badania naukowe dotyczą głównie problematyki zastosowania nowoczesnej i efektywnej technologii spiekania iskrowo-plazmowego do wytwarzania materiałów kompozytowych WC-Co o ulepszonych właściwościach mechanicznych. Habilitant w szczególności sposób analizował metodami naukowymi najważniejsze, wyselekcjonowane przez siebie jak i potwierdzone przez innych naukowców parametry procesu SPC, wpływające w bardzo szerokim zakresie na kształtowanie mikrostruktury i właściwości węglików spiekanych WC-Co. Do parametrów tych zaliczono:

- temperaturę spiekania,
- ciśnienie prasowania,
- czas spiekania,
- szybkość nagrzewania,
- czas trwania impulsu,
- czas przerwy pomiędzy impulsami.

Na potrzeby swoich badań naukowych Habilitant opracował autorskie stanowisko badawcze wyposażone w nanointeder na którym prowadzone były badania oceny mechanizmów

odkształcenia węglików spiekanych WC-Co podczas pomiarów twardości z zastosowaniem różnych obciążeń. Utylitarnym efektem pracy Habilitanta było zaprojektowanie i wykonanie nowego oprzyrządowania narzędziowego zwiększającego wydajność wytwarzania płytek skrawających, oczywiście na bazie węglików spiekanych, w jednym procesie, przy jednoczesnym zastosowaniu minimalnej liczby przejść drutu w procesie cięcia elektroerozyjnego.

Badania wpływu parametrów technologicznych procesu SPC na właściwości mechaniczne węglików spiekanych typu WC-6Co realizował Habilitant kompleksowo, skupiając się nie tylko na jednym rodzaju proszków, ale oceniając także wpływ różnych wielkości cząstek proszku WC-6Co czy wpływu dodatku inhibitorów wzrostu ziaren WC na mikrostrukturę oraz twardość i odporność na kruche pękanie takiego kompozytu.

Pozyskane informacje pozwoliły Habilitantowi ustalić akceptowalny z punktu widzenia funkcjonalności materiał narzędziowy na bazie węgla spiekane wytwarzanego metodą SPC, o w pewnym zakresie lepszych właściwościach mechanicznych w odniesieniu do materiałów komercyjnych.

Wiedzę tę Habilitant wykorzystał do zaprojektowania oraz wyprodukowania nowego narzędzia, formy grafitowej, do wytwarzania na skalę półprzemysłową płytek skrawających o wymiarach 9,70 x 9,70 x 3,16 mm uzyskanych z jednego spieku za pomocą czterech przejść cięcia metodą elektroerozyjną. Również Habilitant zaproponował i rozwinął możliwość zastosowania technologii SPS do wytwarzania odpornych na zużycie ściernie elementów maszyn, takich jak: tuleje, dysze przewodzące, elektrody do nagrzewania i hartowania drutu, co potwierdza utylitarny charakter prac prowadzonych przez Autora i podkreśla szerokie spektrum możliwości ich przemysłowego zastosowania.

Zagadnienia te zostały szczegółowo przedstawione w publikacjach wchodzących w skład jednotematycznego cyklu, które również prezentują wyniki badań własnych Habilitanta wykonane w celu realizacji głównego osiągnięcia naukowego. Tematyka publikacji obejmuje takie zagadnienia szczegółowe jak:

- wielokryterialna ocena właściwości fizykochemicznych i mechanicznych efektów spiekania proszku kompozytowego typu WC-6%Co, o wielkości cząstek WC w zakresie 40-80 nm, dla różnych szybkości nagrzewania kompozytu przy stałym ciśnieniu prasowania, metodą SPC w próżni,
- porównanie wpływu różnych wielkości cząstek proszku kompozytowego WC-6%Co, po procesie spiekania SPS, na mikrostruktury i właściwości mechaniczne tych spieków oceniane metodą indentacji,
- wpływ dodatków inhibitorów wzrostu ziaren WC, typu Cr₃C₂, TaC i TaC-NbC jak również dodatku VC na mikrostrukturę oraz twardość i odporność na kruche pękanie kompozytów wytwarzanych metodą SPS, dla różnych rozmiarów zastosowanych do badań proszków będących składnikami kompozytu tj. WC, Co, Cr₃C₂, TaC, TaC-NbC oraz VC.

We wszystkich tych publikacjach szeroko i kompleksowo posługiwano się adekwatnym do potrzeb aparatem badawczym, pozwalającym na ocenę efektów spiekania preparowanych

kompozytów w zakresie oczekiwany przez przemysł i pozwalającym na jednoznaczną, obiektywną weryfikację tych prac badawczych. Utylitarnym wynikiem tych działań są badania stanowiące rezultat prac wykonywanych w ramach projektu finansowanego przez NCBiR pt.: *Wytwarzanie innowacyjnych elektrod do nagrzewania i hartowania drutu oraz narzędzi do obróbki twardych materiałów z nanokrystalicznych proszków WC-Co spiekanych metodą SPS.*

Analizując zgłoszony do oceny dorobek można stwierdzić, że cykl publikacji jest zgodny z podanym tematem osiągnięcia habilitacyjnego pt.: *„Technologia iskrowo-plazmowego wytwarzania kompozytów z węglików spiekanych typu WC-Co oraz badania ich właściwości technologicznych i eksploatacyjnych”*. W ramach cyklu tych publikacji Habilitant wykazał się odpowiednimi osiągnięciami, do których należy zaliczyć:

- przeprowadzenie studium metod kształtowania i produkcji kompozytów spiekanych dla potrzeb przemysłu narzędziowego jak i budowy maszyn,
- wykonanie szeregu kompozytów spiekanych o jednoznacznie zdefiniowanej strukturze w kontrolowanych, powtarzalnych warunkach,
- opracowanie metod kompleksowej oceny produktów spiekania w ujęciu cech użytkowych oczekiwanych przez przemysł,
- dostosowanie technologii SPS do wytwarzania odpornych na zużycie ściernie elementów maszyn,
- opracowanie najkorzystniejszych warunków i parametrów procesu spiekania technologią SPS do wytwarzania materiałów kompozytowych typu WC-Co
- zaprojektowanie zestawu narzędzi do kształtowania spiekane proszku kompozytu w celu poprawy produktywności procesu SPS.

Podsumowując można ocenić, że tematyka badawcza realizowana przez Habilitanta, obejmująca badania kształtowania kompozytów typu WC-Co technologią SPC, zarówno ze względu na pozyskaną wiedzę naukową jak i utylitarny charakter prac, **stanowi znaczny i istotny wkład do dyscypliny naukowej inżynieria mechaniczna w ramach nauk inżyniersko-technicznych.**

3. Ocena dorobku naukowego i aktywności naukowej

Dr inż. Piotr SIWAK swoje doświadczenie naukowo-badawcze zdobył i rozwija w ramach Instytutu Technologii Mechanicznej, wydziału Inżynierii Mechanicznej Politechniki Poznańskiej. Jest również właścicielem zakładu Usługi Ślusarskie – CUT STEEL, w którym realizowane są zlecenia z zakresu obróbki mechanicznej, cięcia laserem i plazmą CNC oraz prac ślusarskich. W pracy zawodowej wykazuje się istotną aktywnością naukową, korespondującą z tematyką ocenianego osiągnięcia habilitacyjnego, co udokumentowane jest w licznych publikacjach i innych pracach naukowych. W wyniku swojej znaczącej aktywności naukowej powstały prace o charakterze typowo naukowym jak i naukowo-technicznym, głównie w obszarze projektowym jak i konstrukcyjnym. Można tu wymienić konstrukcje czy projekty takich urządzeń technicznych jak, przykładowo: konstrukcje mieszalników kaskadowych,

regulowanego młyna mieląco-rozdrabniającego czy mechanicznego stołu przesuwnego XY. Habilitant posiada na swoim koncie jeden patent jak i jeden wzór użytkowy. Wykazuje się również intensywną współpracą z środowiskiem przemysłowym, czego potwierdzeniem może być szereg ciekawych wdrożeń technologicznych (2 przed doktoratem i 5 po), z których niektóre obejmują zagadnienia związane z tematyką dorobku habilitacyjnego. Swoją wiedzę Habilitant wykorzystuje również do realizacji opinii i ekspertyz technicznych (7 po doktoracie).

Prace naukowe dra inż. Piotra SIWAKA zostały wydane w wydawnictwach o zasięgu krajowym jak i międzynarodowym. Habilitant podał w analizie naukometrycznej, że po uzyskaniu stopnia doktora opublikował 33 prace, głównie współautorskie, w czasopismach naukowych, gdzie 14 to prace w czasopismach posiadających Impact Factor, a sumaryczny IF tych publikacji to 23.869, co dało, zgodnie z wytycznymi MNiSW/MEN, 730 punktów. Wśród tych publikacji wyróżnia się autorska publikacja za 140 punktów (*Piotr Siwak: Indentation induced mechanical behavior of spark plasma sintered WC-Co cemented carbides alloyed with Cr₃C₂, TaC-NbC, TiC, and VC, 2021, Materials 14(1):217, DOI:10.3390/ma14010217*). Wśród publikacji z IF Habilitant posiada jeszcze dodatkowo 2, jako współautor, z punktacją 140. Do wniosku zostały dołączone informacje bibliograficzne opracowane na podstawie bazy Scopus. Baza Scopus indeksuje u pana dra inż. Piotra SIWAKA 26 publikacji, które cytowano 107 razy, a jego indeks H wynosi 6. Uwzględniając dodatkowo publikacje nieindeksowane, ale ujęte w bazie Scopus, indeks H podnosi się do 7. ***Uważam, że na tym etapie rozwoju naukowego Habilitanta, taka jego rozpoznawalność jako naukowca w międzynarodowym świecie nauki, jest jak najbardziej zadawalająca.***

Do istotnej aktywności naukowej dra inż. Piotra SIWAKA należy również zaliczyć prace wykonane podczas 2 staży naukowych realizowanych w Polsce (Sieć Badawcza Łukasiewicz, Instytut Obróbki Plastycznej w Poznaniu) jak i za granicą (University of Windsor Canada). Szczególnie przeszło półroczny staż w University of Windsor w Kanadzie warty jest podkreślenie, gdzie Habilitant wykonywał prace związane z badaniami właściwości mechanicznych zgodnie z normami ISO i ASTM. Pan dr inż. Piotr SIWAK może pochwalić się również bogatym dorobkiem w zakresie współpracy z przemysłem w ramach wspólnie realizowanych projektów B+R. W swoim autoreferacie wymienił 12 pozycji projektów realizowanych z przemysłem oraz aż 23 projekty, gdzie w ramach różnych funkcji wspierał prace badawcze realizowane w Politechnice Poznańskiej. Warto w tym miejscu podkreślić jeszcze fakt docenienia wiedzy i umiejętności Habilitanta w zakresie współpracy z przemysłem poprzez powierzenie mu roli kierownika B+R i kierownika projektu w 5 zadaniach badawczych.

Analizując merytoryczny obszar dorobku naukowego Habilitanta należy stwierdzić, że odnosi się on, w swojej zasadniczej części, do aktualnych zagadnień związanych z kształtowaniem materiałów kompozytowych z zastosowaniem technologii spiekania iskrowo-plazmowego oraz z tematami pokrewnymi nawiązującymi do badań trwałości tak wytworzonych materiałów narzędziowych, badań tribologicznych czy badań związanych z wykorzystaniem lasera do wspomaganie obróbki trudnoskrawalnych materiałów.

Obserwując strukturę publikacji wchodzących w skład osiągnięcia naukowego można stwierdzić, że spośród 7 publikacji jedynie jedna jest publikacją autorską, a pozostałe to

publikacje wieloautorskiej. Należy jednak podkreślić, że autorska publikacja została wydana w czasopiśmie *Materials*, o IF 3,057 (140 pkt), a w pozostałych publikacjach, zgodnie z oświadczeniami współautorów, Habilitant był odpowiedzialny za najbardziej istotną, merytoryczną analizę, opracowanie wyników badań i sformułowanie wniosków.

Analizując istotę i zakres zagadnień związanych z technologią iskrowo-plazmowego wytwarzania kompozytów z węglików spiekanych typu WC-Co oraz badaniami ich właściwości technologicznych i eksploatacyjnych należy stwierdzić, że realizowana przez dra inż. Piotra SIWAKA problematyka badawcza jest istotna z punktu widzenia naukowego jak również ma bardzo duży potencjał wdrożeniowy i stanowi istotny wkład w rozwój dyscypliny *Inżynieria mechaniczna*. Przedstawiony do oceny dorobek naukowy świadczy o umiejętnościach samodzielnego prowadzenia prac badawczych przez Habilitanta, a równocześnie potwierdza umiejętność bardzo ważnej pracy zespołowej.

Analizując główne osiągnięcia naukowe w zakresie jednotematycznego cyklu publikacji oraz pozostałego dorobku naukowo-badawczego Habilitanta uważam, że spełnione są wymagania Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (zgodnie z art.219 ust.1 pkt 2b Ustawy), **wobec czego przedstawiony do oceny dorobek może być podstawą do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego.**

4. Ocena działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej.

Dr inż. Piotr SIWAK prowadzi działalność dydaktyczną realizując szereg zajęć na studiach I, II, III stopnia studiów stacjonarnych i niestacjonarnych oraz podyplomowych, głównie prowadząc laboratoria, projekty czy ćwiczenia, jak również całe bloki tematyczne obejmujące wykłady i laboratoria. Jest członkiem zespołu odpowiedzialnego za moduły kształcenia na Wydziale Budowy Maszyn i Zarządzania Politechniki Poznańskiej. W latach 2013-2020 był promotorem 26 prac inżynierskich oraz 11 prac magisterskich.

Habilitant był promotorem pomocniczym w przewodnie doktorskim dra. inż. Kazimierza Czapczyka oraz jest promotorem pomocniczym w przewodnie doktorskim mgr. inż. Damiana Smierzchalskiego.

W ramach działalności organizacyjnej Habilitant prowadził i prowadzi wiele aktywności. Przykładowo powoływany był dwukrotnie na zastępcę przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego Ogólnopolskiego Seminarium *Spark Plasma Sintering*, a w ramach Politechniki Poznańskiej udziela się jako członek w komisji ds. nauki i ewaluacji działalności naukowej na Wydziale Inżynierii Mechanicznej czy jako członek Wydziałowej Komisji Kwalifikacyjnej dla kierunków Zarządzanie i inżynieria produkcji oraz Mechatronika. Habilitant poszczycić się może także członkostwem w Stowarzyszeniu Inżynierów i Mechaników Polskich – SIMP, czy pracą w zespole Forum Grup Roboczych *-Przemysł Jutra* zainicjowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego. Jest również członkiem Rady Programowej przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Koninie oraz członkiem Regionalnej Izby Gospodarczej w Kaliszu. Swoją wiedzę i znaczne doświadczenie zawodowe

jak i praktyczne przekazuje w formie artykułów popularyzatorskich w czasopismach branżowych typu Forum Przedsiębiorczości czy Forum Narzędziowe Oberon.

Oceniając całościowo działalność dydaktyczną, organizacyjną i popularyzatorską Habilitanta uważam, że jest ona **odpowiednia i wystarczająca oraz spełnia wymagania stawiane osobom ubiegającym się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego.**

5. Wniosek końcowy

W wyniku analizy dorobku naukowego dra inż. Piotra SIWAKA stwierdzam, że monotematyczny zbiór publikacji pn. „*Technologia iskrowo-plazmowego wytwarzania kompozytów z węglików spiekanych typu WC-Co oraz badania ich właściwości technologicznych i eksploatacyjnych*” oraz pozostałe osiągnięcia w obszarze dorobku naukowego i aktywności naukowej, uzyskane po doktoracie, stanowią znaczny wkład do rozwoju dyscypliny Inżynieria mechaniczna. Dr inż. Piotr SIWAK powiększył swój dorobek, po uzyskaniu stopnia doktora nauk technicznych, zarówno w części naukowo-badawczej jak i w części związanej z działalnością dydaktyczną, organizacyjną i popularyzatorską. Szczególnie istotny jest pozytywny rozwój Habilitanta w obszarze nauki, gdzie po uzyskaniu stopnia doktora opublikował łącznie 34 artykuły (w odniesieniu do 9 przed doktoratem), w tym wszystkie wskazane w monotematycznym zbiorze publikacji opisującym osiągnięcie naukowe Kandydata. Podobnie już po uzyskaniu stopnia doktora nauk technicznych zintensyfikowały się działania Habilitanta w obszarze działań projektowych i technologicznych (8 pozycji), pracy w zespołach badawczych (5 pozycji), współpracy z sektorem gospodarczym (9 pozycji) czy wdrożeń technologicznych (5 pozycji), co wskazuje na umiejętność implementacji wiedzy naukowej do otoczenia przemysłowego. Godnym podkreślenia jest również fakt rozwijania przez Habilitanta swoich zainteresowań naukowych w zagranicznych ośrodkach badawczych. Szkoda jedynie, że interesujący dorobek naukowy, przedstawiony w monotematycznym cyklu publikacji, nie został zebrany w formie zwartej monografii naukowej, gdzie Habilitant mógłby wykazać się swoją wiedzą naukową jak i umiejętnościami interpretacji i argumentacji tak szerokich i wielowątkowych badań technologii iskrowo-plazmowego wytwarzania kompozytów z węglików spiekanych.

Podsumowując stwierdzam, że uwzględniają pozytywną ocenę osiągnięcia naukowego w postaci jednotematycznego cyklu publikacji, pozytywną ocenę istotnej aktywności naukowej oraz dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego, dorobek Habilitanta spełnia kryteria stawiane kandydatom do stopnia naukowego doktora habilitowanego. Tym samym uzasadnia to sformułowanie pozytywnej oceny całego wniosku o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego dla dra inż. Piotra SIWAKA w dziedzinie nauk inżynierjno-technicznych w dyscyplinie inżynieria mechaniczna.

